

Informationsblad om torrtoaletter, hantering av urin och latrin

Torra toalettlösningar

Det finns flera alternativ till den traditionella vattentoaletten. Att installera någon av följande toaletter kräver tillstånd från kommunen.

- Traditionellt utedass
  - Urin och fekalier samlas upp i en tät behållare.
- Urinseparerande torrtoalett
  - En urinseparerande eller urinsorterande torrtoalett har ett utlopp för urin i den främre delen av toaletten. Fekalier och papper faller från den bakre delen av toaletten och samlas upp i en behållare i eller under toaletten. I vissa toaletter ingår en spolningsfunktion av urinskålen, andra spolas med en kopp vatten vid behov.
- Förmultningstolett
  - En förmultningstolett eller mulltoaletten har en mindre behållare i anslutning till toalettstolen. I uppsamlingsbehållaren rörs avfallet om i intervaller - manuellt eller mekaniskt - för att påskynda nedbrytningen till mull.
- Förbränningstolett
  - I en förbränningstolett förbränns allt toalettavfall (det vill säga urin, fekalier och toalettpapper) vid hög temperatur och det enda som blir kvar är en liten mängd aska. Förbränningen av toalettavfallet sker med hjälp av el eller gasol. Askan kan användas som gödningsmedel

eller läggas i hushållssoporna.

- Frystoalett
  - Frystoaletten fungerar genom att avfallet fryses ner till under -10°C . Elanslutning krävs.

Oavsett vilken typ av torrtoalett du väljer ska du alltid tänka på att:

- Följa tillverkarens installations- och skötselanvisningar.
- Hanteringen av toalettavfallet ska ske enligt kommunens krav.
- Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
- Hantera avfallet så att inte olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön.

De flesta torrtoaletter komposterar inte avfallet till mull i själva toaletten. Det måste därför kompletteras med en godkänd latrinkompost. Du tömmer helt enkelt avfallet från toaletten i komposten där det får komposteras till färdig mull. Läs mer nedan.

Hur hanterar du urin vid urinseparerande torrtoalett?

Urinen ska samlas upp i täta och åldersbeständiga behållare som tål högt pH.

Behållaren kan med fördel grävas ner eller ställas i ett kallt utrymme för att minska risken för bakterietillväxt och kväveförlust. Det är viktigt att det finns lagringskapacitet för resten av året.

Marken där du sprider urin ska ha ett så pass tjockt jordlager och växtlighet så att den kan ta hand om avfallet. Urinen bör spädas med 5–10 gånger vatten och bara spridas under växtsäsongen maj till september på växtlighet på den egna tomten. För att minimera lukt och avdunstning av näringsämnen bör urinen myllas eller vattnas ned så snart den spridits. Spridning får endast ske 1 mars-31 oktober och får inte ske i närheten av vattentäkten eller så att vattentäkter kan förorenas.

Latrinkompost

Vid kompostering av latrin ska en ansökan om dispens skickas in till Ystad-Österlenregionens miljöförbund. Detta för att säkerställa att kompostering kan ske utan att orsaka störningar för dig eller dina grannar samt att det finns tillräckligt med jordlager och växtlighet som kan ta upp den näring som återfinns i avfallet.

Att kompostera latrin kräver en viss arbetsinsats, intresse och kunskap. En fungerande latrinkompost ger en näringsrik jord som med fördel kan användas som gödningsmedel. En oförsiktig latrinhantering kan dock orsaka olägenheter som dålig lukt och i värsta fall även sprida smitta.

Hur utformar du din kompost?

Som utgångspunkt ska en latrinkompost vara isolerad och bestå av två fack eller kompostbehållare för att latrin ska kunna komposteras växelvis. Om du har en förmultningstolett kan toaletten i vissa fall räknas som en del av komposten. Komposteringen ska kunna ske växelvis, därför krävs det i de flesta fall en kompostbehållare för kompostering efter förmultningstoletten.

På marknaden finns det flera olika kompostbehållare för latrin att välja mellan. Det vanligaste är att storleken varierar mellan 2 x 350 liter och 2 x 500 liter. Om du vill samkompostera latrin och hushållsavfall bör du välja den större storleken. Vid val av storlek på kompostbehållaren ska du ta hänsyn till att en årsproduktion av det du vill kompostera inklusive strömedel ska få plats i respektive fack eller kompostbehållare.

Behållare för kompostering av latrin ska vara täckta, skadedjurssäkra, ventilerade och vara försedda med en tät botten så att lakvatten inte rinner ut i marken.

Hur sköter du din kompost?

När du startar din kompost läggs ett lager med torvströ på botten i första facket eller kompostbehållaren. För bättre luftning och därmed en effektivare kompostering bör latrinen röras om samt varvas med jord och trädgårdsavfall, exempelvis löv eller gräsklipp.

Miljöförbundet följer Världshälsoorganisationen (WHO:s) rekommendationer gällande lagringstid vid kompostering av latrin.

- Rekommenderad lagringstid är 1,5–2 år vid en temperatur mellan 2–20 °C.
- En välisolerad kompost bör kunna hålla denna temperatur även under vinterhalvåret.
- Vid högre temperaturer, 20–35 °C, kan lagringstiden kortas till cirka 1 år, vilket kan vara svårt att uppnå under svenska förhållanden.

Hur sprider du det färdigkomposterade materialet?

Marken där du sprider latrin ska ha ett så pass tjockt jordlager och växtlighet så att den kan ta hand om näringen i avfallet.

Vid spridning ska avfallet myllas ned för att minska risken för att människor och djur kommer i kontakt med materialet. Spridning av det färdigkomposterade materialet får endast ske på den egna tomten på växtlighet under växtsäsong.